

ТРИЕЗИЧЕН АНГЛО-РУСКО-БЪЛГАРСКИ РЕЧНИК ПО БИБЛИОТЕЧНА И ИНФОРМАЦИОННА ДЕЙНОСТ

Стефка Илиева

методист в Народна библиотека “Иван Вазов” – Пловдив

За първи път в България е публикуван триезичен англо-руско-български речник по библиотечна и информационна дейност в съавторство с преподавателите от УНИБИТ и проф. Джон В. Ричардсън (САЩ), проф. Едуард Р. Сукиасян (Русия), д-р Ирина Л. Линден (зам. директор на Руската национална библиотека в Санкт Петербург, Русия), магистър-ерудит по библиотекознание Виктор В. Зверевич, дипломиран в Университета “Св. Джон” (Ню Йорк, САЩ). Речникът излиза като трети том на Трудовете на Студентското научно общество при Университета по библиотекознание и информационни технологии (УНИБИТ).

Според главния редактор и съставител на изданието проф. д.п.н. Александра Куманова, преподавател в УНИБИТ, речникът си поставя няколко цели: „учебно-педагогическа, теоретико-изследователска; информационно-търсеща; практическа (методическа); справочно-търсеща.”

Речникът е базиран на излезлия от печат през 2005 г. в Русия „Англо-руски речник по библиотечна и информационна дейност = *English – Russian Dictionary of Library and Information Terminology*” (СПб., 2005), но към него са добавени още много нови термини. Справочно-информационната база на новото издание е внушителна. В него са използвани срещашите се на 20 езика многообразни речници, разпространявани от XVIII в. до днес.

Преподавателите и студентите от УНИБИТ включват в учебния процес още от 2005 г. първия англо-руски речник по библиотечна и информационна дейност.

За учебните цели на дисциплините “Инфосфера: Когнитология”, “Методи на научните изследвания”, “Библиографско измерение на знанието” речникът е преведен и на български език. След много консултации с водещи специалисти в България и със създателите му през 2009 г. речникът, по думите на неговия съставител и редактор проф. Александра Куманова в предговора към изданието, е “моделниран във вид за публикация за учебни цели – за издаването на Трудовете на Студентското научно общество (СНО) при УНИБИТ”. В изработването му участват 421 студенти от университета.

Триезичният речник включва всички аспекти на библиотечно-информационната сфера (библиотекознание – книгознание – полиграфия – архивистика – документалистика – библиография – библиографозна-

ние – информатика – информационни технологии ...) на: английски – руски – български; руски – български – английски; български – английски – руски.

Той обхваща 13 000 взаимосвързани понятия (без отчитането в посочената цифра на количеството служебна информация, необходима за организацията на представения триезичен комплекс едновременно на английски, руски и български език). В три езикови вериги (англо-руско-българска; руско-българо-английска; българо-англо-руска) са показани 39 000 комбинации на тези понятия.

Руско-българо-английската и българо-англо-руските версии са съвместен резултат от труда на проф. д.п.н. Александара Куманова, доц. д-р Светла Бойчева и Боряна Николова, в сътрудничество с редколегията на изданието.

Срещашите се имена във въведението на настоящото издание, предхождащо корпусите на трите речника, са представени в единен свод – на кирилица и латиница чрез Именен показалец (с. 128–133).

Понятията на трите езици, във всяка от версиите на речника, са подредени в строг азбучен ред, без да се вземат предвид препинателните знаци. В първата колона от думи, във всяка от версиите, понятията са представени с удебелен шрифт и към всяко е прикрепен индивидуален номер така, както е било подредено понятието в изданието на речника от 2005 г.

Първото понятие, изписано в първата колона на всяка от версиите, е определящо за формулирането на индивидуалния колонтитул на всяка от страниците на речника.

За справочно-информационни цели са създадени три списъка на съкращения, срещани в трите книги на речника – съответно: на английски, руски и български език.

– List of Abbreviations (с. 134–137);

– Список использованных сокращений (с. 138–140);

– Списък на използваните съкращения (с. 141–148).

Добавените нови термини са подредени в единния азбучен ред, като получават допълнение към предходния от общия порядък номер (след изписването на тире и съответната цифра).

Наличието на препратки във всяка от трите версии на речника дава възможност на ползвателите да открият бързо понятията и фразите, които имат съдържателна и смислова връзка с понятието, посочено в първата колона.

Наличието на допълнителни пояснения към някои от понятията, обясняват по-подробно значението им, а когато под понятие, обозначено с един и същи пореден номер се срещат повече от едно значения, тези значения се посочват и номерират в превода на двата езика.

Изданието е снабдено с общо съдържание, в което са включени заглавията на текстовете на български, английски и руски език, както и на трите книги на речника.

Триезичният речник е основополагащ терминологичен речник и служи преди всичко на учебните цели на университета, той е предназначен за студентите, изучаващи библиотечно-информационни дисциплини. Той е ценен справочник както за изследователите на библиотечно-информационната дейност, така и за широк кръг ползватели на библиотеките, информационни специалисти, специалисти от областта на книгознанието, полиграфията, архивистиката, документалистиката, библиографията, информатиката и информационните технологии...

В същността си "Англо-руско-български речник по библиотечна и информационна дейност" е едно терминологично ръководство за библиотечната и информационна дейност, което отразява модерните тенденции в развитието ѝ.

Речникът ще улесни сравнителния анализ между българската библиотечна терминология и библиотечните термини, използвани в англоговорящите страни и Русия. Благодарение на неговото прилагане, се постига съответствие в назоваването на библиотечно-информационните обекти и дейности в различните страни по-света. Така речникът ще допринесе за глобално разбиране и възприемане на дейността на библиотеките в международен мащаб.

Отлична е новината, че речникът е достъпен за ползване и чрез електронната си публикация – на страницата на УНИБИТ (sno.unibit.bg), пусната в употреба на Деня на народните будители – 1.11.2011 г.

На добър час на комуникациите без езикови и териториални граници!

The English – Russian – Bulgarian Dictionary of Library and Information Terminology = Англо-руско-български речник по библиотечна и информационна дейност / Състав.: Александра Куманова, Джон В. Ричардсън, Едуард Р. Сукиасян, Виктор В. Зверевич ; Отг. ред.: Стоян Денчев ; Гл. ред.: Александра Куманова ; Ред. колегия: Роберт Бургер, Чарлз Грибъл, Ирина Л. Линден, Патриция Полански, Бредли Шафнер, Яков Леонидович Шрайберг, Николай Василев, Марияна Максимова, Цветанка Найденова, Светла Бойчева, Антон Даскалов, Ружа Симеонова, Татяна Дерменджиева, Диана Ралева, Боряна Николова ; Рец.: Фред Майнхард, Никола Казански, Мария Младенова, Димитър Христозов. – София : За буквите – О писменехъ, 2010 с. – 886 с. : с ил. – Тр. на Студентското научно общество при Унив. по библиотекознание и информ. технол. : Том III. – Юбил. изд., посветено на 60-год. на Държ. библиотечарски инст., днес: Унив. по библиотекознание и информ. технологии

НОВИ ИДЕИ

Проф. дфн Георги Василев

Професор дин Евгени Сачев, който е един от известните специалисти по музеите у нас и преподавател в Университета по библиотекознание и информационни технологии, в края на 2011 г. предлага на читателите новата си книга „Въведение в културономията”^{*} Както се вижда от самото заглавие, става дума за новаторска концепция, изразена и чрез въвеждането на ново понятие. И така, културономията е определена като „трансдисциплинарна наука, изучаваща закономерностите и процесите, свързани с произхода, разпространението и циркулацията на културните, историческите и природните паметници в обществото, както и с формирането и с развитието на техните системи...”

Няма съмнение, че пред нас е един цялостен труд, в който авторът, за да създаде по-всеобхваща концепция за музеите, за социалната комуникация с тях и за значението им при укрепването на националната идентичност, въвежда своя термин културономия. Той не противоречи на традиционния термин музеология (у нас представен например с труда на Симеон Недков „Музеи и музеология”, 1997) и изразява стремеж тази дейност с всички нейни стари и нови характеристики по-органично да се впише в общата система на културата.

Музеологията се изучава в много европейски и американските университети, такава библиография от 25 000 заглавия е качена от канадски университетски източник в Интернет (http://www.pro.rcip.chin.gc.ca/sommaire-summary/bibliographie_museologique-museology_bibliography-eng.jsp), но със своя труд Евгени Сачев прави заявка за това стъпка напред. Той също добавя своя богата библиография от 1228 заглавия плюс адреси на електронни сайтове, което е съществено достойнство на труда. Трябва да се каже, че и речникът на „Някои културономични и други помощни понятия” (с. 200–271) е ценен справочник, който ще помогне на професионалистите и на читателите.

Вероятно следваща стъпка напред, която може да направи авторът, е да изследва такава нововъведение в музеите като медиатеката, вече разпространена в Европа и особено в САЩ. Между другото, в Канада също се въвежда терминът културономия, само че там под този термин се подразбира пълната дигитализация на книгите, процес, който е започнал чрез Гугъл.

Заслужава внимание и неговият стремеж да припомни, че днешните български земи са били място, където се е решавала късната съдба на Римската империя и че, по-специално антична Сердика, е била почти християнизирана. Изобщо неговата теза за ранната християнизация на територията на днешна България би следвало да се развие допълнително с повече доказателства, като се избегнат увлеченията като твърдението за широка скрита християнизация сред прабългарите.

Пред нас е качествен и мащабен труд с много нови идеи, с безспорна приложимост в музейната дейност и нейното развитие в обществото.

^{*} Сачев, Евгени. Въведение в културономията. С., АВ Дизайн груп, 2011. 271 с.